

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa P. S.
przeciwko L. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 kwietnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 28 sierpnia 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża skarżącego kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. na rzecz r. pr. F. F. kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych), powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 28 sierpnia 2019 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację powoda P. S. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z 19 lutego 2019 r., w sprawie przeciwko L. Sp. z o.o. w W. o zapłatę oraz odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu w postępowaniu apelacyjnym.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, powołując się na naruszenie art. 6 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (dalej: ustawa o prawach pacjenta) w zw. z art. 448 k.c., art. 386 § 4 k.p.c., art. 380 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Powód wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Podał, że zaskarżone orzeczenie jest oczywiście nieprawidłowe z uwagi na naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. Niniejsza sprawa jest sprawą z powództwa pacjenta przeciwko podmiotowi leczniczemu. W toku postępowania skupiono się na pogorszeniu stanu zdrowia powoda w wyniku działań pozwanej, podczas gdy taki skutek nie jest konieczny do zasądzenia zadośćuczynienia za naruszenie praw pacjenta. W sprawie nie zastosowano art. 6 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta w zw. z art. 448 k.c., a jako materialnoprawną podstawę powództwa przyjęto błędnie art. 415 k.c. w zw. z art. 430 § 1 k.c.

5. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wywodu zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby dokonywania

pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

6. Bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala przyjąć, że jest ona uzasadniona w stopniu oczywistym.

W ramach wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżący powołał się na kwalifikowane naruszenie art. 386 § 4 k.p.c. Podał, że jako materialnoprawną podstawę powództwa przyjęto błędnie art. 415 k.c. w zw. z art. 430 § 1 k.c., podczas gdy prawidłowo rozstrzygnięcie powinno odwoływać się do art. 6 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta w zw. z art. 448 k.c.

Odnosząc się do powyższego, należy przypomnieć, że art. 386 § 4 k.p.c. jest przepisem adresowanym do sądu drugiej instancji i reguluje przesłanki wydania tzw. orzeczenia kasatoryjnego, gdzie zaskarżone orzeczenie zostaje uchylone, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Jest to możliwe, pomijając przypadki określone w art. 386 § 1 i 2 k.p.c., tylko wówczas, gdy sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy albo gdy wydanie wyroku wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Do nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji dochodzi w razie zaniechania - obojętnie z jakiej przyczyny - zbadania przez sąd pierwszej instancji materialnej przesłanki żądania powoda. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniano już, że niezbadanie przez sąd pierwszej instancji materialnej podstawy żądania pozwu nie jest równoznaczne z niezastosowaniem właściwego prawa materialnego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 września 2020 r., IV CZ 51/20). Oceny o nierozpoznaniu istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. nie uzasadnia również niedostateczne rozważenie

przez sąd pierwszej instancji przepisów prawa materialnego, mających zastosowanie w sprawie, ani tym bardziej niedostateczne uzasadnienie wyrażonego w tym zakresie stanowiska (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2020 r., V CZ 25/20; postanowienie Sądu Najwyższego z 31 marca 2020 r., V CZ 7/20). Nawet więc przyjęcie, że w sprawie błędnie nie zastosowano do oceny roszczenia powoda art. 6 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 ustawy o prawach pacjenta w zw. z art. 448 k.c., nie stanowiło podstawy do uchylenia przez Sąd drugiej instancji zaskarżonego apelacją wyroku i przekazania go do ponownego rozpoznania.

Skoro więc skarżący upatruje oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w naruszeniu przez Sąd Okręgowy przepisu art. 386 § 4 k.p.c. i nieuchyleniu wyroku pierwszej instancji i nieprzekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, a - jak wyjaśniono wyżej - brak było przesłanek do wydania orzeczenia kasatoryjnego, to nie można przyjąć, że skarga zawiera wykazanie oczywistego naruszenia przepisów prawa, pozwalające na przyjęcie, że w sprawie występuje przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

7. Mając to na względzie, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i ze względu na trudną sytuację materialną skarżącego orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym stanowił art. 22³ ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych oraz § 4 oraz § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

jw